

O, da! Šalabahter ima!

(Oda šalabahterima)

Ova epizoda se ne tiče direktno i samo matematike, već svih naših predmeta u presjeku (presjek – evo, to je matematički pojam). Radi se, naime, o šalabahterima. Svi pišu šalabahtere, a ja ću pisati o *šalabahterima*. Skupila sam već dosta materijala, zapisujem si pomalo još od prvog razreda zanimljivosti o šalabahterima iz mog razreda pa sada mogu iznijeti cijelu studiju. Gdje su mi ti papirići na koje sam to zapisala? A evo ih. Gle, ja imam šalabahter o šalabahterima!

Ima nastavnika koji govore: „Samo vi pišite, djeco, šalabahtere, i to je jedan način učenja pred test. Bolje i to nego ništa. Kad ih pišete, možda nešto i zapamtite.“ To je, po meni, velika zabluda. Jer učenik piše šalabahter iz nekoliko razloga:

- a) učenika uopće ne zanima određeno gradivo;
- b) učenik misli da niti na koji drugi način ne može dobiti zadovoljavajuću ocjenu nego pomoću šalabahtera;
- c) gradiva je previše i nemoguće ga je savršeno naučiti bez male pomoći (moderno se to zove *hint*).

Ad a) Ako učenika uopće ne zanima gradivo, on piše šalabahter samo s jednim jedinim ciljem: da napiše šalabahter. U zabludi su oni profesori koji kažu: „Možda im nešto i ostane u glavi kad pišu šalabahter“. Ne, tim učenicima je šalabahter samo skup slova na papiru, hrvatski ili turski – sve-

jedno! Neke riječi će prepoznati u pitanjima, ali što se tiče znanja – ništa! Vjerujte mi na riječ, isprobavala sam ovo godinama na Šimraku. On me pita pod testom, a ja mu lijepo kažem pod kojim podnaslovom da to nađe u svom šalabahteru. Ali uzalud!

Ad b) Ovo se tiče onih nastavnika koji su već u prvom naletu dali da učenici krišom koriste šalabahtere, tj. koji se ne igraju žandara pod testom. Jer kada prosječni hrvatski učenik jednom nanjuši da se može prepisivati, taj ni ne pomišlja na nikakav drugi oblik ispunjavanja testa, osim prepisivanja sa šalabahtera. (I ovo je provjereno na Šimraku, pametan dečko, ali čemu da se muči i da upregne mozak kad može prepisati.)

Ad c) Takve šalabahtere bi nastavnici trebali dopuštati! Neka ih lijepo stave na pano, neka nam daju tablice koje smijemo koristiti itd. A ne da učimo k'o sumanut i onda ne znamo ništa o tom gradivu. Ja sam do nedavno bila okorjeli protiv-

dnevnik jedne štreberice

nik šalabahtera svakog tipa, smatrala sam da se sve treba naučiti, dok nismo dobili onu novu profu iz informatike koja nas je davila s teorijom programskih jezika do te mjere da je sat informatike graničio sa satom filozofije o bitku (ne bitu, nažalost). Da stvar bude gora, kad su dečki (predvođeni Joškom, koji ovo područje smatra svojom domenom i malo ga previše svojata) skužili da profesorica baš i ne zna gradivo te da doslovce prepisuje iz knjige na svoje papire, a iz tih papira na ploču,

a mi iz ploče u bilježnicu (a onda dečki iz bilježnice na šalabahter, a iz šalabahtera u test), odlučili su minimizirati taj mnogokut do trokuta po vrhovima: knjiga – šalabahter – test. Drugim riječima, nabavili su knjigu kakvu ima profa, uzeli marker i, kada bi ona pisala važne rečenice po ploči, oni bi samo lijepo podcrtavali iz knjige. Joško je bio posebno smion, ispravljao bi profu da nije stavila sve zarezke kako valja, da bi ona rečenica trebala u novi red i neka na ploči uključi tabulator, itd. Kasnije se podcrtano pisalo na šalabahter. To se sve mene ne bi ticalo da se nije pojavio manji problem. Te filozofije o sintaksi i semantici, te definicije konstanti i tipova (prave pravcate definicije od pola strane bilježnice!), su i mene došle glave. Profa je uvijek tražila doslovce sve što je izdiktirala, pardon, prepisala, pa su najbolje prolazili zaista oni učenici sa šalabahterima, a ja nikako nisam mogla dobiti 5. Kako nije bilo drugog puta da dobijem čistu peticu, a šalabahter u ilegalnoj opciji se protivi svim mojim načelima (drugim riječima, ustrtarila bih se tako da bi svima odmah sve bilo jasno), odlučila sam se za političku i diplomatsku opciju. Tražila sam da se na satu razrednika održi sat o tome da trebamo imati podsjetnike za test iz nekih predmeta (ovisno o gradivu, dodavala je uvijek raska). Upala sam i na profesorske sjednice, tamo sam ipak tradicionalno predstavnik učenika koji je uvijek odsjedio svoje. Sada sam sve

lijepo izložila, raska me podržala (uz obavezni sufix „ovisno o gradivu“), podržali su i još neki nastavnici, a išli su mi na ruku i oni koji ionako uvijek šute na tim sjednicama. Ovaj moj potez već graniči s pravilnikom o štreberima (nisam sigurna da štreberi smiju biti buntovnici), ali, na kraju krajeva, ja sam sve to radila zbog petice iz informatike. Svoje. Legalnim putem.

***

A i učenici se razlikuju po tome kakve šalabahtere preferiraju. Josipa je, recimo, klasični tip. Ona radi male bilježnice koje stanu u dlan i u njih kod kuće napiše rukom gradivo. Njena specifičnost je u tome što uvijek napiše isti šalabahter nekoliko puta. Ako joj nađu jedan, da ima u pričuvu drugi, treći... Tako se jednom prilikom profesorica iz biologije nije mogla načuditi: uzme ona Josipi jedan šalabahter, kad ne prođe puno, uzme joj i drugi, pa treći... Baš smo se dobro zabavljali taj sat, svi osim Josipe koja je vrlo ozbiljno shvatila svoj zadatak da se dočepa dragocjenih podataka. Profesorica je pritom (prigodno testu iz biologije) primijetila da su ti Josipini šalabahteri kao korov: iščupaš, ali oni ponovo rastu i ne daju se iskorišteniti. Ista stvar se ponovila pod satom vjeronauka, i kako se pater nije mogao načuditi tim silnim šalabahterima, netko u razredu je parafrazirao riječi od profe iz biologije – da se radi o korovu. Ali je Marin proročki stao u Josipinu obranu – „Profe-

sore, zar niste čuli nedjeljno čitanje? Kaže da se kukolj ne treba uvijek sjeći dok mladica ne ojača. Pa uzmite joj šalabahter tek kad napiše test, ili bar kad test ojača najmanje za trojku!“

Robi je, s druge strane, moderan tip. On se služi svom raspoloživom tehnologijom: mobitelima, kalkulatorima s velikim memorijama, dilanjem kompjutorski napisanih šalabahtera itd. Joško se opasno druži s njim, ali mislim da Joško više filozofira o svemu tome, a da je Robi zapravo glavni šalabahter-muljator. To još jednom ide u prilog mojoj tezi da je Joško ipak štreber u duši. Naravno, kad spominjemo Robija, nezaobilazan je i mikrofona u uhu. S tim da su dečki koji imaju dugu kosu bili u prednosti, jer bi dobro prikriji mikrofon. Robi je uvijek imao kratku frizuru, ali se snašao. Po meni na vrlo jeftin štos, ali očito je palilo kod stare profesorice iz hrvatskog. Na kraju svake smo školske godine dosad imali prilike vidjeti istu sliku na satu hrvatskog jezika: Robi zadnji sat odgovara za dvojku, vani vruće kako to samo u lipnju zna biti, on u majici bez rukava i u bermudama, ali oko glave mu zamotan najdeblji zimski šal. I naravno, patnička faca uz pokoji umirući kašljucaj. On, naime, glumi prehladenoga. Prvo su mene htjeli vrbovati da mu ja iz zadnje klupe šapćem. Nisam pristala, naravno. Što je njima, da sjednem u zadnju klupu? Nikad! Joško mu je šaptao, naravno, on je opet glumio frajera. Baš me briga.

Janušić je, pak, tehnički tip i izumitelj. Njega ne veseli toliko pisanje šalabahtera koliko izmišljanje mehanizama gdje spremite te šalabahtere i kako nesmetano doći do njih. Nevidljive tinte, olovke koje se rasklapaju kao švicarski nožići, obložena stakla naočala samo su dio njegovih izuma. Nema mjesta na njegovom tijelu gdje nije zategnuo običnu crvenu kuhinjsku gumicu kako bi isprobao kako radi šalabahter i kako ga što brže (poput pračke) sakriti u trenutku opasnosti. Nismo stoga jednom za vrijeme testa čuli jaki „pljes“ gumice po koži i jedan prigušeni „auuu“ kad mu se, očito, nastavnik previše približio. Raski je on uvijek bio sumnjiv, ali mislim da ga je skužila i baš ju je zabavljalo da mu se približi u najnapetijem trenutku te da ga pračka opali po koži. A i nama je to dizalo raspoloženje u najtežim trenucima pod testovima.

Kad smo kod raske, neki kažu, za matematiku nije potreban šalabahter. Neki kažu općenito da matematiku nije moguće prepisati. Možda je moguće, ako nastavnik ne pazi pod testom. Ali naša raska jako pazi i hvali se time da kod nje samo rijetki prepisuju. Ali, prevarila se naša stara raska jer je u našem razredu postojao pravi timski rad u vezi s prepisivanjem pod testom.

Za ovaj naum bilo je potrebno nekoliko pogodnih okolnosti koje su se spojile i u jednom očajnom trenutku je nekolicini mračnih duša pao na pamet gadan plan. Učionica matematike se nalazi u prizemlju i matematiku imamo utorkom u blok satu, a između je veliki odmor. Obično pišemo test onaj prvi sat od blok sata, zatim raska pazi da nitko ne ostane u razredu i nemilosrdno zaključa učionicu. I tako su Šimrak, Dario i Robi došli na ideju da nakon testa ostave zadnji prozor malo odškrinut i da pod odmorom lijepo kroz prozor uđu u učionicu, gdje su se na raskinom stolu još pušili naši vrući testovi. Onda bi svatko od njih odabrao „svog“ štrebera i prepisao od njega nekoliko zadataka, ne previše, da ne bude presumnjivo. A onda – brzo trk van. A Đuka im je ispred vrata od učionice čuvala stražu da se raska ne bi slučajno vratila po nešto. U vezi s tim prepisivanjem bilo je raznih zgoda: recimo, ona kada je Robi prepisao od Nevenke i Robi dobio 3, a Nevenka 2. Nevjerojatno! Ili kad je vani jako padala kiša, a oni ušli ilegalno u razred pod odmorom i ispravili si testove, te u zadnji čas primijetili da su zablatili cijeli razred. E da mi je vidjeti tu sliku: Šimrak skinuo svoje boroletice i u čarapama skija po parketu kako bi pobrisao blato, Robi skinuo svoje čarape i s njima bos briše pod, a Dario uzeo Bukvinu jaknu iz torbe i njome briše pod. Što sve naš učenik neće učiniti za ocjenu... Ali, raska nikad nije prokužila tajnu njihovog (dovoljnog) uspjeha.

Sad mi je palo na pamet da sam ovom studijom možda dala neke zgodne ideje budućim generacijama. Ali, sigurna sam da to oni sve već znaju, čak i bolje nego što smo mi to radili. Ne ja. Ovi iz mog razreda. Ja nisam.

Vaša štreberica